

‘De benaming woekerpolissen

Gemeten naar functie en bedrijfsomzet is Eureko-bestuurder Gerard van Olphen de ‘hoogste’ RA in het Nederlandse bedrijfsleven (zie meinummer). Een gesprek over RA-vaardigheden, regelgeving, woekerpolissen, vertrouwen en de spanning tussen winststreven en ‘de menselijke maat’.

TEKST PETER VAN RIETSCHOTEN

Zijn accountantsopleiding volgde hij niet vanuit de ambitie ooit accountant te worden, wel vanuit een wel-doordacht pragmatisme. Gerard van Olphen (46), nu lid van de raad van bestuur van verzekeringsconcern Eureko, beschouwt het als ‘logica’ dat hij na zijn studie bedrijfseconomie (RUG) en de afstudeerrichting bestuurlijke informatiekunde, plus zijn interesse voor de financiële discipline, uitkwam bij de accountantsopleiding. “Het zit vlak bij elkaar, het grenst aan elkaar, het ligt in elkaars verlengde. Accountancy is in feite een optel-

som van bedrijfseconomie, informatiekunde en finance.”

In het openbaar beroep heeft Van Olphen nooit gewerkt, wel is hij in zijn start-

‘De generieke vaardigheden en het vermogen om snel een algemeen beeld te vormen, neem je altijd mee.’

functie van EDP-auditor bij AMRO op zijn minst in de buurt geweest van het interne accountantsberoep. Maar toen al trokken financial services hem meer dan controles. Van Olphen was er toen al van overtuigd dat finance behalve een complexe functie vaak ook de hartslag van de onderneming is.

Van Olphen: “Anders dan bijvoorbeeld in de voedingsmiddelen staan in de wereld van financial services de financiën heel centraal. Het is geen randvoorwaarde, het is de kern van de business.”

OVERZICHT

Tegen die achtergrond is de ‘logica’ van de opvattingen van Van Olphen beter te volgen. “IT, en informatiekunde niet minder, zijn in de financial services van wezenlijk belang. Geld is immers virtueel, het gaat in feite om niets anders dan informatiestromen. Niets tastbaars, geen

kunnen krijgen van overzicht als het hoofdproduct van de opleiding. Daarbij: in algemene zin heeft de opleiding mij, in combinatie met mijn kennelijke gevoel

voor cijfers, geleerd relatief snel een antwoord te kunnen vinden op bedrijfsproblemen en dilemma’s. En om vraagstukken te kunnen analyseren, kritische posities in te schatten en te beoordelen. Niet alleen in finance-kwesties, ook in business

issues. Specifiek heeft de opleiding, en dat is zeker teruggekomen in de diverse cfo-functies die ik heb gehad, bijgedragen aan de uitbouw van het vermogen tot risicobeheersing. Je hebt in dergelijke functies als RA zagezegd meer context, je bent gewoon sterker.”

Ook in zijn huidige

functie (in feite volledig buiten de financiële disciplines) heeft Van

Olphen baat van zijn RA-opleiding. “Zeker de generieke vaardigheden en het vermogen om snel een algemeen beeld te vormen, neem je altijd mee.”

DOORGESCHOTEN REGELGEVING

Van Olphen heeft bij Eureko een viervoudige bestuursportefeuille: divisie Direct (met onder andere FBTO en Centraal Beheer), IT Nederland, groepstrategie

heel positief over. Standaarden, en dus betere vergelijkingsmogelijkheden, zijn enorm nuttig. Internationale regelgeving is een goede zaak. Soms zijn er echter ook nationale stelsels die maatschappelijk van grote waarde zijn en door internationale regelgeving onder grote druk komen te staan. Hoewel niet eenvoudig, is het vinden van evenwicht tussen internationale regelgeving en behoud van relevante nationale stelsels van groot belang.”

Wat vindt u van de uitdijende financiële regelgeving in het algemeen? Absurd?

Van Olphen: “Zo ver wil ik niet gaan. Wel doorgeschoten. Overigens begrijpelijk, want kennelijk is er behoefte aan vertrouwen en daaraan is niet voldaan. Er is iets niet waargemaakt en dat roept -

‘Het zal wat betreft de regelgeving altijd wel een slingerbeweging blijven.’

logisch en terecht - een reactie op, zijnde regelgeving. Niet verkeerd, maar ik merk wel op dat regelgeving natuurlijk nooit een vervanging kunnen zijn voor integriteit. Een teveel aan regels leidt tot bureaucratie, laat het ondernemen neigen naar rules based management en vertroebelt de essentie. Ik ben dan ook een groot voorstander van veel investeringen in het verbeteren dan wel op peil houden van de integriteit. En ook van *principles based* ondernemen, geen generiek toezicht maar toezicht op maat. Het zal wat betreft de regelgeving altijd wel een slingerbeweging blijven: wat mij betreft mag de slinger weer ‘s de andere kant op.”

ROULATIE

Overigens beseft Van Olphen ter dege dat al die regels en voorschriften er aan bijdragen dat ‘in control zijn’, ook bij internationals als Eureko, geen onhaalbare opgave is. “Beslist. Groter betekent multi-dimensionaler, complexer. Er komen meer complexiteitskosten, de beheersorganisatie wordt intensiever. Allerlei voorzieningen maken het zeer wel mogelijk om in control te zijn. Met dien verstande dat we niet moeten eisen dat we altijd over elk detail alles moeten weten. Het blijft ■

werp ik verre van mij’

dozen die van de lopende band komen. En omdat het niet concreet is, is vertrouwen heel belangrijk. Informatie is derhalve heel belangrijk. Ziehier waarom ik vind dat de disciplines bedrijfskunde, bestuurlijke informatiekunde en accountancy logisch met elkaar zijn verbonden.”

Wat heeft u concreet aan de RA-opleiding gehad?

Van Olphen: “Eerlijk gezegd heb ik het vakinhoudelijke altijd als een bijproduct gezien en de ontwikkeling van het snel

Eureko en strategische ontwikkeling buitenland. Die portefeuilles betreffen voornamelijk business-verantwoordelijkheden, maar dat wil niet zeggen dat hij geen mening zou hebben over IFRS/fair value en over de zwaarte van de heden-daagse regelgeving. “Enerzijds ben ik er

‘Roulatie zal het ‘in control zijn’ meer ten goede komen dan jarenlang dezelfde man op dezelfde stoel.’

wel ondernemen, dus kansen benutten, bewust risico's nemen en werken met calculeerbare kosten."

De Eureko-bestuurder kan zich dan ook niet erg vinden in de uitkomsten van een recent en wereldwijd onderzoek van Ernst & Young onder enkele honderden chief financial officers. Uitkomst was onder meer dat cfo's zich vooral bezig moeten houden met compliance en control, terwijl ze zich liever zouden willen richten op strategie en resultaat.

Van Olphen: "Misschien ben ik als oud-cfo van een onderneming als deze niet maatgevend, en misschien heeft het ook met onze portefeuilleverdeling en de roulaties daarvan te maken. Bij Eureko

'Primair is hier niet het rendement van elf procent naar twaalf procent opkrikken, maar het doen van betekenisvolle daden.'

letten we zeer sterk op de checks and balances binnen de raad van bestuur. Audits bijvoorbeeld zitten niet in de portefeuille van de cfo. Mede hierom ook heb ik vorig jaar mijn cfo-functie overgedragen. Roulatie geeft zowel de betrokken functionarissen als de functies waarom het gaat nieuwe energie, nieuwe inspiratie. En dat zal het 'in control zijn' meer ten goede komen dan jarenlang dezelfde man op dezelfde stoel."

KREDIETCRISIS

Desondanks heeft ook Van Olphen de afgelopen periode van dichtbij mogen (moeten) meemaken dat zaken soms niet in control zijn te houden: wereldwijd de

Eureko

Eureko is een internationale verzekeringsonderneming met activiteiten in elf Europese landen. Achmea is onderdeel van Eureko. De onderneming bestaat uit zeven divisies, waartoe maatschappijen behoren als Interpolis, Zilveren Kruis Achmea, FBTO en Centraal Beheer Achmea. In 2007 bedroeg het balanstotaal circa honderd miljard en de nettowinst bijna één miljard euro.

Gerard van Olphen

Gerard van Olphen (1962) trad in 2002 als cfo in dienst bij Eureko. Dat bleef hij tot 2007. Sinds dat jaar bekleedt hij als lid van de raad van bestuur van Eureko de in het artikel genoemde functies. Van Olphen studeerde bedrijfseconomie aan de RUG en haalde daar ook zijn RA-titel. Tussen 1986 en 2002 werkte hij bij AMRO Bank, SNS Reaal en NIB.

kredietcrisis en dichterbij huis de kwestie rond de woekerpolissen.

Over de kredietcrisis is hij kort en krachtig: "Die raakt Eureko nauwelijks. Het gaat bij ons om belangen van dertig miljoen *bad exposure*. Op een balanstotaal van honderd miljard is dat minimaal. Wat dat betreft zitten we dan ook op één lijn met de gehele Nederlandse financiële wereld, die zich in deze prudent heeft gedragen. Ja, verzekeringen en pensioenfondsen hebben wel belegd en er is ook wel afgewaardeerd, maar echt bijgedragen aan de kredietcrisis is er vanuit Nederland niet. Wereldwijd echter gaat het om complexiteit en verwevenheid en het niet meer weten wie het risico heeft, waar en hoe groot. Het element 'risico' is in de periode van hoogconjunctuur buiten de verbeelding geraakt. Totdat het vertrouwen verdwijnt. Dan verdwijnen markten en dan begint het verplichte grootschalige afwaarderen."

WOEKERPOLISSEN

Over de zogenoemde woekerpolissen: "Die benaming werp ik verre van mij. Het zijn beleggingsverzekeringen, en de suggestie dat de verzekeringsmaatschappijen daarmee een instrument zouden hebben gecreëerd om makkelijk geld te verdienen keur ik af. Wel moet ik toegeven dat ook hier sprake is van tekortschietend vertrouwen. Dat is een issue, een zorgpunt. Los van het feit dat de Nederlandse verzekeringssector het vertrouwen meer dan waar maakt en verplichtingen ruimhartig nakomt, is dit inderdaad een zorgpunt." Dat het rumoer rond genoemde polissen her en der onder één noemer wordt

geplaatst met zowel de kredietcrisis als de boekhoudschandalen - onder het motto 'de hele financiële wereld komt aan de beurt' - kan Van Olphen wel enigszins begrijpen, maar dat er ook daadwerkelijk verbanden bestaan, bestrijdt hij voluit. "Ja, de verzekeringswereld heeft imagoschade door de kwestie van de beleggingsverzekeringen, maar nee, dat heeft niets te maken met de kredietcrisis en het wijst ook in genen dele op een structureel vertrouwensprobleem of integriteitsstekort in de gehele financiële wereld."

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD

Eureko gaat dan ook met haar divisies en ondernemingen onverminderd door met 'ontzorgen', met schadezorg *avant la lettre* en met het zijn van een 'natuurlijke partner' voor de verzekerden. Mensgericht, met betrokkenheid bij de samenleving, ofwel: maatschappelijk verantwoord ondernemend waar het gaat om zorg, zekerheid en vertrouwen.

Is zoveel humaniteit niet paradoxaal voor een onderneming die is gebaseerd op 'geld verdien je met geld'?

Van Olphen: "Ons maatschappelijk verantwoord ondernemen is de kern, het is geen commerciële gimmick, geen kwestie van de mode volgen. Natuurlijk zijn we commercieel en hebben we een winstdoelstelling. Maar primair is hier niet het rendement van elf procent naar twaalf procent opkrikken, maar het doen van betekenisvolle daden. Voor mensen zorgen, vertrouwen bieden, problemen

'De verzekeringswereld heeft imagoschade maar het wijst in genen dele op een structureel vertrouwensprobleem of integriteitsstekort in de gehele financiële wereld.'

oplossen. Het gaat hier vooral om zakelijk goed presteren met een menselijke maat. Er zit inderdaad een spanning tussen die kapitaalsoptimalisatie en die gerichtheid op de essentiële zorg. Maar die goed te managen, daarin te investeren en te innoveren, daarin zit hier mijn uitdaging." □